

which would serve as the fundamental legal principle of the registrar shall service – Law of Ukraine «On Registrar Shall Service». It is noted that the proper definition of the legal foundations of the registrar shall service's activity is an important condition to support compliance with established performance in the course of the trial rules, and to ensure performance of decisions of the presiding in court. The problems of determining the legal principles of the registrar shall service's activity are identified in this article.

Keywords: *the registrar shall, the registrar shall service, court staff, organizational support of the court, legal principles.*

УДК 342.9

А. В. РУМЯНЦЕВА-КОЗОВНИК,

ад'юнкт

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ З ОХОРОНИ ПРАВ ДИТИНИ

Розглянуто поняття та сутність адміністративної діяльності органів внутрішніх справ України. Виокремлено особливості адміністративної діяльності органів внутрішніх справ щодо охорони прав та свобод неповнолітніх.

Ключові слова: *права людини, охорона прав дитини, адміністративна діяльність, органи внутрішніх справ України, міліція, неповнолітній, кримінальна міліція у справах дітей.*

Охорона прав і свобод людини визначає розвиток більшості країн на шляху політичної демократії, економічного прогресу та співробітництва, виступає одним із основних завдань процесу реформування українського суспільства, що набуває особливого значення в контексті європейської інтеграції України. Прагнення української держави стати повноправним членом світового співтовариства спрямоване на зміщення векторів діяльності правоохоронних органів з метою першочергового забезпечення ними національних конституційних норм та світових стандартів дотримання прав і свобод людини.

У сучасних умовах ефективного забезпечення прав і свобод людини у правоохоронній діяльності органів внутрішніх справ вимагає концептуально нових підходів, що обумовлюють докорінні зміни організаційно-правових засад функціонування органів внутрішніх справ, зокрема гуманізацію діяльності міліції та підвищення її авторитету, побудову відносин між міліцією і народом на засадах партнерства, удосконалення форм, методів та засобів забезпечення прав і свобод людини тощо. Необхідність суттєвого підвищення ефективності діяльності органів внутрішніх справ у цій сфері потребує ґрунтового та послідовного наукового аналізу її організаційно-правових засад.

Захист дітей як підростаючого покоління, їх моральності, забезпечення достатніх умов для

їх повноцінного розвитку – одне з центральних, пріоритетних завдань, що стоять перед будь-якою демократичною державою, яка має забезпечувати максимально можливу ступінь виживання та здорового розвитку дитини. В останнє десятиліття забезпечення благополучного і захищеного дитинства стало одним з основних національних пріоритетів України.

Всебічний аналіз теоретичних і практичних проблем захисту прав та свобод дитини є одним із основних напрямів наукових досліджень у сфері правоохоронної діяльності.

Питання правового захисту прав дитини досліджували окремі вчені-юристи: В. Б. Авер'янов, О. М. Бандурка, Ю. П. Битяк, І. П. Голосніченко, М. М. Гуренко, А. М. Колодій, А. Т. Комзюк, К. Б. Левченко, О. В. Негодченко, В. П. Петков, О. Ф. Фрицький, Ю. С. Шемшученко, В. К. Шкарупа та ін.

Проте, незважаючи на актуальність, протягом існування України як самостійної та незалежної держави предметом самостійних наукових досліджень були лише окремі організаційно-правові питання діяльності органів внутрішніх справ щодо охорони прав та свобод дитини. В цілому проблема захисту прав дитини у вітчизняній адміністративно-правовій науці комплексно не досліджувалась. На сьогодні теоретично не розроблена взагалі або малодослідженою у науковому плані є низка ключових проблем в організації діяльності органів внутрішніх справ

(далі – ОВС) щодо захисту прав дитини. Це стосується насамперед поняття, сутності, форм і методів організації адміністративної діяльності органів внутрішніх справ на оновлених принципах, створення принципово нової концепції забезпечення прав і свобод дитини органами внутрішніх справ.

Метою цієї статті є визначення поняття та сутності адміністративної діяльності органів внутрішніх справ України з охорони прав дитини.

Необхідно зазначити, що термін «адміністративна діяльність» в законодавстві України не визначений. У юридичній науці України існує кілька поглядів на те, що розуміти під поняттям «адміністративна діяльність». Так, Л. В. Коваль вважає, що головне в адміністративній діяльності – це видання нормативних та індивідуальних актів [1, с. 69]. І. П. Голосніченко та Я. Ю. Кондратьєв під адміністративною діяльністю ОВС розуміють урегульовану нормами адміністративного права їх виконавчо-владну діяльність, яка спрямована на забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав і свобод, законних інтересів, громадського порядку, громадської безпеки та боротьбу з правопорушеннями [2, с. 7]. М. В. Корнієнко адміністративну діяльність ОВС визначає як специфічну, виконавчо-розпорядчу, підзаконну, державно-владну діяльність із організації та здійснення охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки, попередження і припинення злочинів та інших правопорушень [3, с. 8]. Подібне поняття пропонує і І. О. Остапенко [4, с. 8]. О. П. Коренев адміністративну діяльність ОВС визначає як цілеспрямовану, організуючу, виконавчу і розпорядницьку діяльність, що складається у безпосередньому, повсякденному, практичному здійсненні завдань і функцій держави у сфері внутрішніх справ [5, с. 38]. Л. Л. Попов притримується думки, що адміністративна діяльність ОВС – це діяльність щодо практичної реалізації функцій із забезпечення особистої безпеки громадян, охорони громадського порядку та громадської безпеки і що вона має свої складові, тобто поділяється на адміністративно-наглядову, адміністративно-розпорядчу та адміністративно-юрисдикційну діяльність [6, с. 84]. В. О. Заросило зазначає, що зміст адміністративної діяльності ОВС включає у себе такі складові: адміністративно-управлінську діяльність, адміністративно-наглядову діяльність, адміністративно-розпорядчу діяльність та адміністративно-юрисдикційну діяльність [7, с. 13]. В. А. Гуменюк

під адміністративною діяльністю ОВС розуміє визначену нормативними актами виконавчо-владну діяльність, яка спрямована на забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав і свобод, законних інтересів та практичне здійснення встановлених державою заходів з охорони громадського порядку, громадської безпеки та боротьби із правопорушеннями [8, с. 14–15].

Аналіз вищенаведених позицій учених щодо визначення поняття «адміністративна діяльність ОВС» надав змогу дійти висновку про їх одноманітність, так як у згаданих поняттях переважно йдеться про реалізацію передбачених законом функцій з охорони громадського порядку та громадської безпеки, а також виявлення, припинення та попередження адміністративних правопорушень, що є тільки одним із її напрямків (видів), а саме – зовнішньоадміністративним, а інший напрямок – внутрішньоорганізаційний – залишився поза увагою.

Отже, адміністративну діяльність ОВС доцільно визначити як урегульовану адміністративно-правовими нормами, виконавчо-владну, розпорядницьку діяльність, яка спрямована, з одного боку, на забезпечення виконання поставлених перед органами внутрішніх справ правоохоронних завдань щодо сприяння реалізації нормативно закріплених прав, свобод та законних інтересів фізичних та юридичних осіб, їх охорону та захист, охорону громадського порядку та громадської безпеки, боротьбу із правопорушеннями, з іншого – на упорядкування внутрішньосистемних відносин, які виникають із питань організації самої системи органів внутрішніх справ, забезпечення необхідних умов для її функціонування.

Особливу роль серед органів системи виконавчої влади, на які покладено захист прав і свобод дитини, відіграють правоохоронні органи, зокрема органи внутрішніх справ. Вони першими безпосередньо зіштовхуються з ризиком утручання в особисте життя неповнолітніх, сферу їх прав і свобод. До компетенції міліції входить захист життя, здоров'я, прав і свобод, власності неповнолітніх, їхніх суспільних інтересів від протиправних посягань. Органи міліції забезпечують особисту безпеку неповнолітніх, попереджають правопорушення, охороняють громадський порядок, розкривають злочини, розшукують злочинців, піклуються про безпеку дорожнього руху, охороняють власність, виконують кримінальні покарання.

Діяльність ОВС щодо захисту прав неповнолітніх багатоаспектна, результати її залежать

не тільки від професіоналізму та самовідданості співробітників міліції, а й від ступеня довіри до них із боку дітей, налагодження співпраці правоохоронних підрозділів та окремих працівників із громадськими об'єднаннями та громадянами з метою захисту прав неповнолітніх.

Кримінальна міліція у справах дітей (КМСД) є основним структурним підрозділом органів внутрішніх справ, що функціонально призначений забезпечувати та охороняти права і свободи дітей, який проводить роботу з недопущення правопорушень із боку неповнолітніх, виявляє, попереджує та розкриває злочини, вчинені особами, яким не виповнилося 18 років.

Кримінальна міліція у справах дітей діє на підставі Закону України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» від 24 січня 1995 р. [9], виступає складовою кримінальної міліції органів внутрішніх справ і виконує завдання, покладені на неї на правах самостійного підрозділу в Міністерстві внутрішніх справ України.

Кримінальна міліція зобов'язана проводити профілактичну роботу з неповнолітніми для попередження правопорушень у їхньому середовищі. Важливою складовою діяльності кримінальної міліції у справах дітей є робота із виявлення неповнолітніх правопорушників та дорослих осіб, які втягують неповнолітніх у вчинення правопорушень. Характерним у роботі кримінальної міліції є забезпечення профілактичного впливу на криміногенне оточення неповнолітнього. На кримінальну міліцію у справах дітей покладаються такі обов'язки:

- проведення роботи із запобігання правопорушенням дітей;
- виявлення, припинення та розкриття злочинів, учинених дітьми, застосування з цією метою оперативно-розшукових і профілактичних заходів, передбачених чинним законодавством;
- розгляд у межах своєї компетенції заяв і повідомлень про правопорушення, вчинені дітьми;
- здійснення досудової підготовки матеріалів про правопорушення, що вчинені дітьми, проведення дізнання в межах, визначених кримінально-процесуальним законодавством;
- виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню правопорушень дітьми, вживати в межах своєї компетенції заходів щодо їх усунення;
- участь у правовому вихованні дітей;
- розшук дітей, що зникли, дітей, які залишили сім'ї, навчально-виховні заклади (за-

ймаються бродяжництвом) та спеціальні установи для дітей;

- виявлення дорослих осіб, які втягують дітей у злочинну діяльність, проституцію, пияцтво, наркоманію та жебрацтво;
- виявлення осіб, які займаються виготовленням та розповсюдженням порнографічної продукції, видань, що пропагують насильство, жорстокість, сексуальну розпусту;
- ведення обліку правопорушників, що не досягли 18 років, у тому числі звільнених зі спеціальних виховних установ, з метою проведення профілактичної роботи, інформування відповідних служб у справах дітей щодо цих дітей;
- відвідування правопорушників, які не досягли 18 років, за місцем їх проживання, навчання, роботи, проведення бесід з ними, їх батьками (усиновителями) або опікунами (піклувальниками);
- отримання від підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності відомостей, пов'язаних з матеріалами про правопорушення, що перебувають у провадженні;
- затримання і тримання у спеціально відведених для цього приміщеннях дітей, які вчинили правопорушення, до досягнення віку, з якого за такі діяння особи підлягають кримінальній відповідальності, до передачі їх законним представникам або направлення до приймальників-розподільників, але не більш як на вісім годин;
- здійснення згідно з чинним законодавством гласних та негласних оперативно-розшукових заходів із метою розкриття злочинів, учинених дітьми або за їх участю;
- виявлення, ведення обліку осіб, які втягують дітей в антигромадську діяльність;
- проведення обшуків, вилучень та інших слідчих дій відповідно до кримінально-процесуального законодавства;
- проведення за наявності законних підстав огляду дітей, речей, які є при них, транспортних засобів;
- вилучення документів і предметів, що можуть бути речовими доказами правопорушення або використані на шкоду здоров'ю дітей;
- винесення підприємствам, установам та організаціям незалежно від форм власності обов'язкових для розгляду подань про необхідність усунення причин та умов, що сприяють учиненню правопорушень дітьми;
- інформування відповідних служб у справах дітей про дітей, яких затримано чи обвинувачують у вчиненні злочинів;

– здійснення відповідно до законодавства заходів соціального патронажу щодо дітей, які відбували покарання у виді позбавлення волі на певний строк;

– ведення обліку правопорушників, які не досягли 18 років, потребують медичної допомоги, у тому числі звільнених зі спеціальних виховних установ, з метою проведення профілактичної роботи, інформування відповідних служб у справах дітей щодо цих дітей.

Кримінальна міліція у справах дітей виконує й інші обов'язки та має інші права, передбачені чинним законодавством.

У забезпеченні, охороні прав дітей та профілактиці правопорушень серед неповнолітніх беруть участь усі структурні підрозділи органів внутрішніх справ України відповідно до своєї компетенції, керуючись чинним законодавством України.

Це, зокрема, підрозділи карного розшуку, боротьби з незаконним обігом наркотиків, державної служби боротьби з економічною злочинністю, боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, боротьби з кіберзлочинністю, дільничних інспекторів міліції, державної автомобільної інспекції, слідства та

дідання, експертної служби, державної служби охорони, зв'язків з громадськістю, чергових частин, а також навчальні та науково-дослідні установи МВС та інші.

Підсумовуючи вищезазначене, слід підкреслити, що органи внутрішніх справ мають широке коло повноважень щодо забезпечення та охорони прав неповнолітніх. Саме на органи внутрішніх справ покладається обов'язок не лише профілактики скоєння правопорушень та розкриття злочинів, а й надання кваліфікованої допомоги потерпілим від злочинів дітям з урахуванням обставин конкретної ситуації.

Але слід наголосити, що проведення профілактичних заходів не обмежується тільки діяльністю правоохоронних органів, зокрема ОВС, а потребує тісної взаємодії з іншими державними органами, неурядовими організаціями, громадськими організаціями та об'єднаннями, засобами масової інформації, трудовими колективами та окремими громадянами.

Тільки у такій взаємодії можна досягти бажаних результатів у протидії таким негативним соціальним явищам, як порушення прав дитини, що існують у суспільстві.

Список використаних джерел

1. Коваль Л. Адміністративне право України (Загальна частина) : курс лекцій / Л. Коваль. – Київ : Основи, 1994. – 154 с.
2. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина : підручник / під заг. ред. І. П. Голосніченка, Я. Ю. Кондратьєва. – Київ : Укр. акад. внутр. справ, 1995. – 177 с.
3. Адміністративна діяльність. Частина особлива : підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. – Харків : Ун-т внутр. справ ; Еспада, 2000. – 368 с.
4. Адміністративна діяльність : навч. посіб. / за заг. ред. О. І. Остапенка. – Львів : ЛІВС, 2002. – 252 с.
5. Административная деятельность органов внутренних дел. Часть Общая : учебник. – Изд. 3-е / под ред. А.П. Коренева. – М. : Моск. акад. МВД России ; Изд-во «Щит-М», 2000. – 304 с.
6. Административное право и административная деятельность органов внутренних дел : учебник / под ред. Л. Л. Попова. – М. : Акад. МВД СССР, 1990. – 223 с.
7. Заросило В. О. Порівняльний аналіз адміністративної діяльності міліції України та поліції зарубіжних країн (Великобританії, США, Канади та Франції) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Заросило Володимир Олексійович. – Київ, 2002. – 250 с.
8. Гуменюк В. А. Адміністративно-правове регулювання здійснення органами внутрішніх справ дозвільної системи : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Гуменюк Володимир Анатолійович. – Харків, 1999. – 210 с.
9. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : закон України від 24 січ. 1995 р. № 20/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 6. – Ст. 35.
10. Кравченко Ю. Ф. Забезпечення прав та свобод людини – головний напрям правоохоронної діяльності в Україні / Ю. Ф. Кравченко // Вісник Університету внутрішніх справ. – Вип. 9. – 1999. – С. 3–9.

Надійшла до редколегії 20.06.2014

РУМЯНЦЕВА-КОЗОВНИК А. В. ПОНЯТИЕ И СУЩНОСТЬ АДМИНИСТРАТИВНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОРГАНОВ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ ПО ОХРАНЕ ПРАВ РЕБЁНКА

Рассмотрены понятие и сущность административной деятельности органов внутренних дел Украины. Выделены особенности административной деятельности органов внутренних дел по охране прав и свобод несовершеннолетних.

Ключевые слова: права человека, охрана прав ребёнка, административная деятельность, органы внутренних дел Украины, милиция, несовершеннолетний, криминальная милиция по делам детей.

RUMIANTSEVA-KOZOVNYK A. V. THE CONCEPT AND ESSENCE OF THE ADMINISTRATIVE ACTIVITIES OF THE BODIES OF INTERNAL AFFAIRS OF THE PROTECTION OF THE CHILD'S RIGHTS

The article discusses the concept and essence of the administrative activities of the bodies of internal affairs of Ukraine. Highlighted features of the administrative activities of the internal affairs bodies of the protection of the rights and freedoms of minors.

The topicality of the assured material is based on extension of delinquency among children and youngsters. However, preventive measures assist in the struggle against breaking the law by adults and kids. The main lines of criminal police activity which are aimed to defeat delinquency are reviewed in this scientific effort.

According to the author studying of cooperation between the mentioned authorities is determined by the need to upgrade productivity, effectiveness and efficiency of preventive activity in combating juvenile delinquency.

The tasks of cooperation, its types and legal forms have been defined on the basis of the uniform regulatory framework for professional activity of juvenile justice entities, including the law enforcement agencies. It is proved that coordination of joint activities on prevention juvenile crimes is the most important form of cooperation. It is concluded that there is no uniform system of agencies and institutions involved in protecting children's rights, imperfect legal regulation of coordination of government and non government institutions in the field of prevention teenagers' crimes.

Keywords: *human rights, protection of the rights of the child, administrative activities, bodies of internal affairs of Ukraine, police, juvenile, criminal police for children.*

УДК 342.97

Д. С. ТИХОНОВА,

аспірант

Харківського національного університету внутрішніх справ

НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОСАДОВИХ ОСІБ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Проаналізовано нормативні засади адміністративної відповідальності посадових осіб Державної реєстраційної служби України, уповноважених відповідно до закону надавати адміністративні послуги, за порушення вимог законодавства у сфері надання адміністративних послуг. Підтримано думку науковців, фахівців про необхідність посилення адміністративної відповідальності посадових осіб органів публічної влади за порушення законодавства у сфері надання адміністративних послуг.

Ключові слова: *порушення порядку, надання адміністративних послуг, адміністративна відповідальність, посадові особи, Державна реєстраційна служба України.*

Сучасний стан формування Державної реєстраційної служби України (далі – Укрдержреєстр) як головного органу у системі центральних органів виконавчої влади з питань реалізації державної політики у сферах державної реєстрації актів цивільного стану, державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, реєстрації (легалізації) об'єднань громадян, інших громадських формувань, статутів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, якщо їх реєстрація передбачена законами, статуту територіальної громади міста Києва, друкованих засобів масової інформації та інфор-

маційних агентств як суб'єктів інформаційної діяльності [1] характеризується наявністю широкого кола теоретичних та практичних проблем, зокрема в частині адміністративної відповідальності посадових осіб Укрдержреєстру, уповноважених відповідно до закону надавати фізичним та юридичним особам адміністративні послуги, за порушення вимог законодавства у сфері надання адміністративних послуг.

Проблема юридичної відповідальності посадових осіб Державної реєстраційної служби України, уповноважених відповідно до закону надавати адміністративні послуги, за порушення вимог законодавства у сфері надання адміністративних послуг є вкрай важливою як